

„Mattoni“ orlí u dálnic se změjí na umělecká díla

Praha, 18. června 2018

Od poloviny června u dálnice D1 poblíž Velkého Meziříčí už není vidět známý orlí coby symbol tradiční značky minerální vody Mattoni. Dva velkoplošné reklamní nosiče s orlem zde byly nahrazeny uměleckými motivy. Jeden z nich vytvořila Míla Fürstová, mezinárodně uznávaná česká grafička žijící v Londýně, druhý vzešel ze soutěže mladých výtvarníků – studentů AVU. U studentského motivu jde o první krok projektu probíhajícího pod záštitou a za podpory Galerie hlavního města Prahy a Akademie výtvarných umění, v němž Karlovarské minerální vody (KMV) postupně nabídnou tyto své původně reklamní nosiče jako prostor pro umělecká díla.

Od roku 1998 KMV instalovaly v ČR přibližně 20 velkých reklamních poutačů se symbolem orla. Za 20 let se tyto orlí stali v povědomí veřejnosti neodmyslitelnou součástí míst, kde se nacházejí*. Průzkumy veřejného mínění** ukazují, že lidé vnímají orly pozitivně, připomínají jim známá místa, milníky na cestě k domovu, chyběli by jim. Vzdáleně tak připomínají příběh španělských poutačů ve tvaru býků***.

„S ohledem na poslední úpravu zákona o pozemních komunikacích jsme se rozhodli s dálničními orly jako naší reklamou rozloučit a zároveň jim dát šanci přetrvat i do budoucna, s nadějí na nový život, jako umělecká díla. Chceme přenechat prostor umělcům, k přeměně dle jejich návrhů, s ambicí stát se stálou instalací uměleckých děl v krajině a přispět tak k jejímu oživení,“ říká **Ondřej Postránský**, ředitel strategického marketingu KMV. Poutače nebudou nositeli reklamního sdělení, neponesou žádné logo ani komerční prvek, po řádném řízení u příslušného stavebního úřadu se změjí na umělecké dílo stojící ve volné krajině.

K naplnění tohoto záměru přizvaly KMV dva respektované institucionální partnery: **Galerii hlavního města Prahy a Akademii výtvarných umění v Praze**, na které proběhla soutěž mladých výtvarníků o nejlepší studentské návrhy k realizaci. S nabídkou vytvořit výtvarné dílo na netradiční plochu ve veřejném prostoru zároveň KMV oslovily **Mílu Fürstovou**, českou malířku a grafičku, která dlouhodobě žije v Londýně. Míla pracuje dnes už vzácně používanou technikou leptu a její grafika je charakteristická precizními detaily, které jako celek vytvářejí působivé obrazce. K jejím nejznámějším dílům patří například obal hudebního alba Ghost Stories britské skupiny Coldplay, jehož hlavní motiv křidel inspiroval KMV nabídnout Míle spolupráci na přeměně jednoho z orlů.

„Orlí Mattoni mě vždy přitahovaly jako surrealistický počin v krajině, který se dostává hluboko do podvědomí lidí, kteří je na svých cestách mívají. Když při svých návratech z Anglie, kde již 20 let žiji, mívám na dálnici Mattoni orly, v duchu si říkám...“už jsem doma“. Moje pojednání orla tedy vychází z tohoto silného pocitu návratu domů a návratu do dětství,“ přibližuje své pocity Míla Fürstová.

„Křídla orla zastřešují snově lineární ztvárnění české krajiny, tak, jak ji nosím ve svém duchu, ať už jsem kdekoliv na světě. Barvy jsem volila tak, aby celé dílo zasahovalo do krajiny s určitou jemností a v některých momentech s ní až splývalo, stejně tak, jako splývají naše vzpomínky s realitou, kterou právě zažíváme,“ dodává autorka.

Prvními adaptovanými orly jsou dva poutače u dálnice D1 poblíž Velkého Meziříčí. Na jednom se nyní nachází motiv s typickým rukopisem Míly Fürstové, který vyjadřuje její pocity z návratů domů. Na druhém se objevil jeden ze dvou nejlepších návrhů vzešlých ze studentské soutěže, jehož autorkou je Lucie Havlová.

„Vybraný návrh je působivým uměleckým dílem ve volné krajině, které je svým způsobem v ČR unikátní. Zároveň pracuje s tematikou, která je odvozená od situace kolem hlavních dopravních tepen a transformuje ji do razantní výtvarné mluvy, v daném případě silně graficky formulované,“ komentuje realizované studentské dílo **Magdalena Juříková**, ředitelka Galerie hlavního města Prahy a členka poroty soutěže.

Další členka poroty soutěže **Milena Dopitová**, významná česká konceptuální umělkyně a vedoucí Ateliéru intermediální tvorby I /školy Mileny Dopitové na Akademii výtvarných umění v Praze (AVU), k projektu říká: *„Dvoukolová soutěž probíhala mezi studenty AVU. V prvním kole jsme posuzovali 18 návrhů. Sedm z nich postoupilo do druhého kola, ve kterém byly hodnoceny širší odbornou komisí a také zástupci KMV. Dva vítězné přesvědčily hodnotitele svou kvalitou. Spolupráce s KMV se ukázala smysluplnou a doufám, že na ni v budoucnosti navážeme.“*

Autorka vítězného návrhu **Lucie Havlová** je studentkou druhého ročníku Ateliéru intermediální tvorby I na Akademii výtvarného umění v Praze. Porotě předložila několik návrhů rozehrávajících kompozici dopravních značek různých barev. Nápaditá grafická stylizace přesně pracuje s jednoznačnou formou orla, zároveň ji ale odhmotňuje a posouvá do volné vizuální formy, která může přinést další významy a souvislosti.

„Samotná dálnice je spojnicí, jež společnost propojuje v jeden celek. Je důležitou dopravní tepnou nejen u nás, ale i v Evropě. Můj návrh je inspirován právě dopravními značkami lemujícími tuto komunikaci. Odkazuje do dálky a symbolizuje vidinu budoucnosti. Můžeme v něm najít gesto nekončící kvality a pokračující tradice,“ dodává ke svému realizovanému vítěznému návrhu Lucie Havlová.

KMV tímto projektem navazují na svou dosavadní podporu výtvarného umění, například Mattoni Water Colours (projekt představující české i světové výtvarné umění) nebo opakované výstavy moderního umění PragueBiennale. *„V mezinárodním měřítku může být naše přeměna orlů unikátní, u dohledatelných obdobných projektů jako SaveArtSpace v USA nebo 48Sheet ve Spojeném království jde o jen krátkodobé instalace na menších plochách,“* shrnuje Ondřej Postránský.

***Stručně k orlům Mattoni:** Od roku 1998 KMV instalovaly u českých dálnic a silnic I. třídy cca 20 velkých reklamních poutačů se symbolem orla. Všechny byly umístěny v souladu s tehdy platnou legislativou. Za 20 let se tyto orly stali součástí obecného vnímání, součástí míst, kde se nacházejí. Ke dnešku zůstalo 16 orlů, které chce KMV postupně změnit na umělecká díla a jejich plochu nabídnout pro nekomerční umělecké motivy.

****Např. podle průzkumu KANTAR z října roku 2017** mezi 500 respondenty má nadpoloviční většina lidí pozitivní a příjemné pocity, když orly vidí. A dokonce 40 % lidí by bylo líto, pokud by byli orli odstraněni, popřípadě by jim chyběli.

*****Ve Španělsku** jsou od roku 1956 obdobné velkoplošné reklamní poutače ve tvaru býka. S postupným omezováním reklamy u silnic se tyto býci začali zvětšovat a přesunuli se dále do krajiny. Když v roce 1994 vláda nařídila podobnou reklamu odstranit úplně, vyvolalo to v zemi velké protesty, lidé býky urputně bránili, zvířata se postupně zažila jako neoficiální

symbol Španělů. Nejvyšší soud nakonec rozhodl, že sochy mohou zůstat, pokud se "vhodně zasadí

do krajiny", takže v zemi jich zůstalo přes osmdesát.

Míla Fürstová je jedním z nejvíce strhujících talentů, které se v posledních letech objevily v oblasti uměleckého tisku. Během uplynulého desetiletí vystavovala ve více než 20 sólových projektech v mnoha zemích včetně Británie, USA, Francie a České republiky. Během této doby získala řadu ocenění a její práce se objevily v mnoha mezinárodních publikacích. Prestižní soukromé a veřejné sbírky včetně Královské sbírky, V&A a Museum of London si pořídily její díla.

Míla se narodila v Československu a získala magisterský titul v oboru Výtvarné umění, Psychologie a Anglický jazyk na Univerzitě Karlově v Praze a současně studovala bakalářské studium výtvarné tvorby na univerzitě v Gloucestershire. V roce 2001 získala magisterský titul na Royal College of Art a poté začala přednášet na Coventry University a University of Gloucestershire. V roce 2003 byla jmenována prvním Artist in Residence na Ladies' College v Cheltenhamu, kde založila a do roku 2010 provozovala leptové studio. V roce 2009 se stala nejmladší členkou Královské akademie západní Anglie v Bristolu.

Magdalena Juříková, historička umění, kurátorka a současná ředitelka Galerie hlavního města Prahy. Jejím profesním zájmem je české umění 20. století a současné umění, zejména soulptura a plastika.

Vystudovala dějiny umění na FF Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Poté nastoupila jako odborný asistent a pracovník ve Sbírce moderního sochařství Národní galerie v Praze, kde působila do roku 1986. Později se do Národní galerie vrátila na pozici vedoucí sbírky sochařství v sekci Sbírky moderního

a současného umění. V letech 1996–1997 působila jako konzultant a tajemník pro pořizování uměleckých děl v rámci vznikající sbírky Komerční banky, jejíž akvizice podpořily rozvíjející se trh se současným uměním.

Od roku 1999 do roku 2012 byla ředitelkou Nadačního fondu Galerie Zlatá husa. Tato ceněná soukromá sbírka je jednou z největších veřejně přístupných kolekcí současného umění. Juříková její prezentaci také připravila v několika přehlídkách. V roce 2015 byla dramaturgem přehlídky Brno Art Open – Sochy v ulicích, za jejíž téma zvolila vztah objektu a obydlí, sochy a architektury a jejich vzájemné přesahy.

Je spoluzakladatelkou projektu Hapestetika. Tento spolek sdružující odborníky i laiky se zaměřuje na zpřístupňování umění zrakově postiženým, a to zejména prostřednictvím výstav hmatového umění. Magdalena Juříková byla také kurátorkou dlouhé řady výstav a několika uměleckých symposií, pravidelně publikuje články a recenze.

Milena Dopitová, vedoucí Ateliéru intermediální tvorby I /školy Mileny Dopitové na Akademii výtvarných umění v Praze. Vytváří od počátku 90. let instalace, objekty, videa, fotografie. Často je instalace složena, příznačně pro 90. léta, z vícera médií. Milena Dopitová je konceptuální umělkyně sociálního zaměření. Mimo jiné také aktivně reflektuje pozici ženy v současné společnosti a kultuře. Jako jediná umělkyně – žena, se stala v roce 1989 členkou skupiny Pondělí.

Ve své tvorbě zpracovává témata týkající se sociální identity. Zabývá se obecnými fenomény, se kterými se setkává každý z nás, ale které jsou často společensky tabuizované. Dospívání, stárnutí, smrt, nejistota, krutost nebo násilí prezentuje s osobním vkladem, ale zároveň nám je dovoluje pozorovat začleněné

do širokých sociálních a společenských vztahů. Přestože poselství se týká nás všech, mají východiska tvorby velice osobní až intimní kořeny. Jde často o velmi autentické zážitky, které prožila třeba ve vlastní rodině.

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v ČR, byla založena 1. 5. 1963, a její hlavní náplní je shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a vystavovat české umění 19., 20. a 21. století. Zároveň jí byla svěřena péče o fond pomníků, veřejných plastik, pamětních desek a kašen na pražských prostranstvích, včetně jejich restaurování a umísťování nových.

Skupina **Karlovarských minerálních vod (KMV)** je největším výrobcem minerálních a pramenitých vod ve střední Evropě. Posláním skupiny KMV je zvyšovat kvalitu a kulturu pití a činit ze svých výrobků proslulé značky s mezinárodní hodnotou. Společnost byla založena karlovarským rodákem Heinrichem Mattonim v roce 1873. Současnou podobu získaly Karlovarské minerální vody a.s. v 90. letech díky výrazným investicím nových majitelů, italské rodiny Pasquale.

KMV se významně podílí na kulturním, sportovním a společenském životě. Podporuje také projekty spojené s ochranou přírody a otázkou ekologie. KMV je členem Národní sítě Global Compact ČR, která sdružuje firmy a organizace zapojené do UN Global Compact - největší světové iniciativy společenské odpovědnosti a udržitelného podnikání pod záštitou OSN. Další zajímavé informace o společnosti naleznete na [Twitteru](#) @KMV_Mattoni, [Facebooku](#) @KarlovarskeMineralniVody a [LinkedIn](#).

Kontakty pro média

Magdalena Juříková
Ředitelka Galerie hlavního města Prahy
Tel. 233 325 330

Pavel Novák, mediální zástupce KMV
Telefon: (+420) 724 012 604
E-mail: pavel.novak@amic.cz